Nro 84.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 19. *PAŹDZIERNIKA ROKU* 1798. *w PIĄTEK.*

Wiednia dnia 10. *Października.*

Zawczoray *Arcy-Xiąże Karol* przyiechał do *Laxenburga.*— Z rozkazu Ceſarza rozdawane teraz ſą medale *Tyrolczykom*, ktòrzy ſię wſławili w obronie kraiu ſwego.— Manifeſt który *Porta Ottomańſka* kommunikowała miniſtrom zagranicznym przy ſobie zoſtaiącym, ieſt w naſtępuiącey trześci. „ Wiadomo ieſt wszyſtkim dworom iak odwieczna przyiaźń i wsparty na traktatach związek dotąd nigdy nierozerwany, iednoczył zawsze *Portę* z *Francyą*. Pierwsza nic nieopuściła takiego, przez coby mogła dać dowod rzetelności uczuciow ſwoich. Zaraz w początku rewolucyi kiedy wszyſtkie mocarſtwa *Europeyſkie* związały ſię przeciw *Francyi*, poſtępowanie pod ów czas osob rząd we *Francyi* utrzymuiących, zdawało ſię iuż wychodzić z obrębow umiarkowania, *Porta* iednak szanowała dawną przyiaźń, i zoſtała w neutralności. Wzywano ią pokilkakrotnie do woyny. Wypadki wewnątrz *Francyi* coraz większy wſtręt wzbudzały, a klucze do *Francyi* pułnocney znaydowały ſię w ręku woyſk Ceſarſkich, iedyna zbroiownia flotty *Francuzkiey* na morzu środziemnym *Tulon*, wpadł w ręce *Anglikom*, a wewnątrz *Wandea* niespokoynością i trwogą cały kray napełniała, *Porta* iednakże zoſtała ſtale wierną ſyſtematowi swemu neutralności. Gdyby była *Porta* w czaſie powszechnego niedoſtatku żywności zerwała ſwoy związek, Narod *Francuzki* byłby przywiedziony do bardzo wątpliwego ſtanu, tym czaſem *Porta* tyle ſprzyiała *Francyi*, iż nie raz ściągała ztąd nawet na ſiebie ſkargi obcych mocarſtw. Przez tak ſzlachetne poſtępowanie wysoka *Porta* spodziewać ſię była powinna, iż *Francya* pozna szacunek iey przyiaźni, lecz rządzcy iey więcey zważaiąc na własny interes i umocnienie ſwoiey władzy, ſtarali ſię tylko o rozſzerzenie wszędzie ognia rewolucyi, oyczyznę ich trawiącego, o zniszczenie wszyſtkich Religiow i Konſtytucyow, a przez mamiącą marę wolności, chcieli wtrącić narod ludzki w zupełny ſtan dzikości. W tym celu wszyſtkie śrzodki były dla nich ſłuszne, nieoszczędzali nayodlegleyszych nawet i nayprzyiaźnieyszych mocarſtw, ſtaraiąc ſię wszędzie robić zaburzenia przeciw prawym monarchom. Kiedy z iedney ſtrony posłowie *Francuzcy* dawali *Porcie* naypodchlebnieysze zapewniania przyiaźni, uſiłuiąc wciągnąć ią w woynę z innemi dworami, z drugiey wodzowie *Francuzcy* we *Włoszech* kommendę maiący, niespracowanemi okazywali ſię w wysyłaniu emmiſſaryuszow, którzy w *Romeliy*, *Morei* i wyspach *Archipelagu*, poddanych W. Sułtana do buntu podżegali. Wiadomy ieſt liſt Generała *Buonaparte* do *Mainotow* pisany, rownie iak inne z pod płodnego piora iego wyszłe pisma. Ile razy *Porta* uſkarzała ſię na to, Rząd *Francuzki* w naymocnieyszych wyrazach naganiał takowe poſtępki, oświadczaiąc, iż nic bardziey nie pragnie, iak umocnić dawną przyiaźń; wodzowie zaś *francuzcy* bynaymniey przez to nie zmienili poſtępowania swoiego, owszem śmielszemi ieszcze w przedſiewzięciach okazywali ſię. *Porta* poznała ztąd chytrość Dyrektoryatu, i zgodność zbrodniczych zamiarow osob narzędziem iego będących, z inſtrukcyami przez niego podanemi. Chociaż dalsze w tey mierze ſkargi daremnemi wydawały ſię, wszelako *Porta* miała ieszcze nadzieię, iż Dyrektoryat zwolnieie nieco w poniżaiącey ſiebie namiętności zakłocenia całego świata, albo iż sam nakoniec Narod *Francuzki* znękany tak długiemi klęſkami sprawionemi przez ambicyą niektórych intrygantow, zechce poſtać tę rzeczy odmienić; *Porta* przeto zachowała ſię w milczeniu, i w obrębach umiarkowania unikała wszelkiey zatargi. Rząd *Francuzki* na początku woyny oświadczył, iż nie myśli rozszerzać kraiow swoich, i że przy pokoiu zabrane powroci, lecz nie tylko zdobył on rozległe prowincye, ale nadto sztuką swoią rozprzęgłszy związane z sobą mocarſtwa, coraz mniey wſtydził ſię okazywać na jaw taiemne swoie zamiary. Bez żadnego innego powodu i celu iak tylko sprawienia złego, attakował on Rzplte i inne niepodległe Państwa, ktore równie iak *Porta* w neutralności zoſtawać pragnęły, a gdzie tylko znalazł śrzodki do obrony ſłużące, te zaraz opanował. Wznioſłſzy ſię potym nad wszelkie prawidła honoru i przyſtoyności, dał poznać innym ludom, iż dobra wiara i traktaty nic iuż więcey nie ważą, iż nie masz żadney różnicy między przyiaźnią i nieprzyiaźnią, a z pogardą bezprzykładną wszelkich praw narodow, napadł na *Egipt* nayszacownieyszą prowincyą państwa *Tureckiego*, od ktòrey *Francya* same tylko rzetelney przyiaźni odbierała dowody. Jak tylko zamiar *francuzki* przeciw *Egiptowi* doſtrzeżonym zoſtał od wysokiey *Porty*, wezwanym był zaraz na konferencyą ſprawuiący intereſſa Rzpltey Ob. *Ruffin*, i zapytanym był w tey mierze. Odpowiedział, iż układy Dyrektoryatu nie są mu wcale wiadome, sądzi iednak iż gdyby co podobnego przytrafić ſię miało, będzie to tylko zemſtą przeciw *Bejom* i planem przeciw handlowi *wschodnio-indyiſkiemu Anglij*. Przełożono mu na to, iż każdy attak na *Egipt* pod iakimkolwiek pozorem przedſiewzięty, uważanym będzie od *Porty* za wypowiedzenie woyny, a ponieważ *Porta* ani piędzi ziemi w *Egipcie* odſtąpić nie myśli, przeto wszyscy Muzułmani porwą ſię do oręża dla oswobodzenia świętych ſiedliſk swoich. Jeżeli *Bejowie* zaſłużyli na karę, trzeba było udać ſię w tey mierze do wysokiey *Porty*, pod którey powagą zoſtaią, a że *Porta* w naylepszey przyiaźni znayduie ſię z dworem *Londyńſkim*, przeto nie może dozwalać przeyścia woyſkom iemu nieprzyiaznym przez kraie swoie, żądano więc aby o tym wſzyſtkim iak nayspiesznieу donioſł Dyrektoryatowi. Nim odpowiedź odebraną bydź mogła, Obywatel *Ruffin* otrzymał potym liſt Dyrektoryatu, w którym tenże uwiadomiał go, iż *Buonaparte* w rzeczy samey dąży do *Egyptu*, lecz w celu tylko ukarania *Beiow*, przynieſienia korzyści dla handlu *Francuzkiego*, i szkodzenia *Anglikom*, dla tego przybędzie do *Konſtantynopola* poseł Rzpltey, dla okazania *Porcie* korzyści ztąd wyniknąć dla niey mogących, ieżeli zaś nie zechce na to przyſtać i woynę wypowie, naowczas od obu Dworow Ceſarſkich w iednymże momencie attakowaną będzie, a to oświadczenie Ob: *Ruffin* złożył na pismie. *Ali-Effendi* poseł *Porty* w *Paryżu* udał ſię także do miniſtra intereſſow zagranicznych *Talleyrand Perigord* i prosił go o kategoryczne w tey mierze oświadczenie. Miniſter zapomniawszy może o tym, co pisał do Ob: *Ruffin* zaprzeczył wyraźnie, aby iaki zamiar przeciw *Egiptowi* miał być przedſięwziętym, i twierdził iż wyprawa G. *Buonaparte*, przeciw *Malcie* tylko była wymierzoną, a zniszczenie tego zakonu, zaſługuie owszem na dzięki muzułmanow. Widoczną więc ieſt rzeczą, iż Dyrektoryat mamić tylko chciał *Portę* i zyſkać czas dla dowiedzenia ſię o loſie flotty. Unieſiony dumą, zapomniał o wszyſtkich zasadach, i żadnemu iuż ſłowu iego zaufać nie można. Gwałtowne śrzodki iego nie maią innego celu iak tylko rozerwanie wszelkich iednoczących narody związkow. Do tego używa taiemnych ſprężyn, albo otwartego pogromu oręża ſwego. Wszędzie chce ſłabe utworzyć Rzplte, które dopomagać *Francyi* maią do dopięcia iey zamiarow. *Egipt* ieſt kluczem do miaſt świętych *Mekki i Medyny*, napaść tey prowincyi ieſt wielkiey wagi dla wszyſtkich *Muzułmanow*. Przeto ſtosownie do oświadczeń, w *Paryżu* i w *Konſtantynopolu* sprawuiącemu interessa *Francuzkie* uczynionych, pełni zaufania w miłoſierdziu i wsparciu Naywyższego, wszyſtkich przyłożyliśmy śrzodkow do rozpoczęcia krokow nieprzyiacielſkich lądem i wodą, i pokonania naszych nieprzyiacioł. Wydaliśmy wyrok, iż woyna przeciw *Francyi* ieſt obowiązkiem religii dla wszyſtkich *Muzułmanow*. Dla tego wspomniony sprawuiący intereſſa Rzpltey, i osoby należące do legacyi *Francuzkiey*, zoſtali zaprowadzeni do 7. wież, aby aż do powrotu *Alli-Effendego* i osob przy nim w *Paryżu* zoſtaiących ſłużyli za zakładnikow. Konsulowie także *Francuzcy* i kupcy w *Konſtantynopolu* i innych portach *Lewanckich* znayduiący ſię, ze wszyſtkiemi towarami ſwemi aresztowani i w sekweſtr zabrani zoſtali, a to w zakład zaiętych bezprawnie w *Egipcie* kupcow zawiſłych od *Porty* tudzież ich towarow, i powrocenia okrętow do wysokiey *Porty* należących wraz z ich ekwipażem.— Bespieczeńſtwo i spokoyność kraiu wkłada obowiązek na *Portę*, uzbroienia ſię przeciw tym, którzy we *Francyi* ſztandar insurrekcyi podnieśli, wszyſtkie mocarſtwa *Europeyſkie* maią rowny interess, a wysoka *Porta* spodziewa ſię, iż zechcą dać iey dowod swoiey przyiaźni i wszelkiey pomocy. Pierwszego mieſiąca *Rebyat Achyr* dnia 10 Września 1798.

Naynowsze liſty z *Egiptu* nie donoszą żadnych wypadkow, tylko głoszą iakoby armia od 60,000. ludzi okrążała *Francuzow*.— Nowy W. Wezyr *Juſſuff Paſcha*, który powtornie iuż tym doſtoieńſtwem zoſtał ozdobiony, był dawniey Ambaſſadorem w *Londynie* i zupełnie ieſt z partyi *Angielſkiey*. Złożenie oſtatniego *Wezyra* i *Muſtego*, którzy pomimo wiadomości Dywanu ſprzyiali wyprawie *Francuzkiey* do *Egiptu*, ſtało ſię na dniu 31. Sierpnia. Trzeba ſądzić, iż teraz potroyny związek między *Moſkwą*, *Anglią i Portą* przyidzie do ſkutku.— Odmiany zaszłe w Konſtytucyi Rzpltey *Cisalpińſkiey* wiele tu wrażenia ſprawiły. Ponieważ obie Rady *Ciſalpińſkie* zezwoliły na te odmiany z rozkazu rządu *Francuzkiego*, przedſiewzięte, przeto tuważaią ie tu iako krok przeciw ſamowładności i niepodległości Rzpltey *Cisalpińſkiey*, a zatym przeciwny Artykułom 7. i 8. Traktatu w *Campo Formio* zawartego. Ta okoliczność zmnieyszyła nawet nadzieię pokoiu, i do kommendantow naszych we *Włoſzech*, poſłano iuż kilku kuryerow.— Krolewic *Angielſki* Xiąże *Auguſt*, który miał ztąd do armii *Roſſyiſkiey* odiechać, dla ſłabości ſwoiey ieszcze ſię tu zatrzymał.— Niedawno poseł *Turecki* przeieżdżaiąc przez nayludnieyszą ulicę *Wiednia*, uſłyszał okrzyki ludu *niech żyie Porta Ottomańſka*. Poseł nie wiedząc co to znaczy, bardzo ſię zmieszał, gdy iednak zrozumiał przyczynę radości, wyſkoczył z poiazdu i dziękował uprzeymie publi-

czności za te iey uczucia, po czym tym większe okrzyki i poklaski nastąpiły.— U *Artaria* i kompanii wyszedł tu kopersztych Admirała *Nelson* z oryginalnego obrazu zrobiony.— Bardzo się lękamy o kongress w *Rastad*, i skwapliwie oczekuiemy iaką też odpowiedź dadzą ministrowie *Francuzcy* na przełożenie sobie uczynione, iż spokoyność *Europy* wymaga, aby pokoy ogulny ze wszystkiemi mocarstwami woynę prowadzącemi z *Francyą* został zawarty, głoszą, iż nawet ministerium *Tureckie* oświadczy się za tym.— Mowią, iż dla ułkutecznienia dalszey wyprawy Gen: *Buonaparte*, potrzebuie on do 3. lub 400. przewozowych statkow z przyczyny wielkiego mnostwa sprzętow woiennych, niezmiernych zapasow żywności, oraz wielkiey liczby bydła, ktore przymuszony iest z sobą zabrać dla odprawienia drogi do *Indyow*: Morze czerwone ma 250 mil rozległości; Od cieśniny *Babelmandelskiey* do uyścia *Indusu*, iest ieszcze przeszło 500. mil, trzeba więc rachować 60 do 70. dni żeglugi. Do tych trudności potrzeba dodać spokoyność morza, przeciwne wiatry, nawalnice, spotkanie woiennych okrętow *Angielskich* na morzu *Indyiskim* etc. To wszystko było powodem do mniemania, iż *Buonaparte* przedlieweźmie raczey tę podroż *Eufratem* i południową stroną *Persyi*: lecz ten zamiar kazał się domyślać, iż *Porta* temu przedsiewzięciu sprzyiała.— Zapewniaią, iż Gen: *Hotze* kommenderuiący w *Tyrolu*, odebrał rozkaz wkroczenia do kraiu *Gryzonow*, skoroby tylko woyska *Francuzkie* tam weszły.

z Paryża dnia 2. Października.

Ob. *Lombard de Langres* mianowany iest postem nadzwyczaynym do Rzpltey *Batawskiey*.—Z *Nancy* donoszą, iż adwokat *Watson* ktorego głowę w *Anglij* oszacowano, a ktory iest na czele przyiacioł wolności w *Szkocyi*, przeieżdzał przez miasto tamteysze. Teraz znayduie się w *Paryżu*.— Jeden z rekwizycyonistow w *Nancy* skazanym został na karę 12. lat kaydan za to, iż miał dwie żony.— Tuteyszy *przyiaciel praw* zapewnia, iż poseł *Turecki* ieszcze nie iest aresztowanym. Siedzi spokoynie w domu i nigdzie z niego nie wychodzi. — Nasz poseł w *Turynie* Ob. *Guinguéné* iest tu oczekiwanym.— Z *Florencyi* donoszą, iż Papież znowu przyszedł do zdrowia, i swemu sekretarzowi pilnie listy dyktuie.—Z *Tulonu* piszą, iż eskadra złożona z 3ch okrętow liniowych dawniey *Weneckich*, iedney fregaty, i wielu statkow przewozowych, na ktorych woyska i żywność znaydowały się, wypłynąwszy z portu, rozproszoną została od burzy. Naładowane żywnością statki, udały się do wysp *Hieryiskich*. O okrętach zaś woiennych i przewozowych, żadney nie masz wiadomości, wnoszą iednak, iż musiały popłynąć daley na przeznaczenie swoie, ktore między innemi ma być ostonienie *Korsyki* od wszelkiey napaści nieprzyiaciela.— Generał *Bernadotte* otrzymał kommendę w armij *Włoskiey*, a nie *Reńskiey* iak głoszono. — Z *Hollandyi* wiele tu przybyło i odeszło kuryerow, depesze ich ściągaią się zapewne do attaku, ktory zagrażaią Anglicy *Texelowi*.— Negocyacye z postem *Portugalskim* podlegaią wielu trudnościom, i iuż tenże wysłał kuryera do *Lizbony*.— Ciało prawodawcze *Helweckie* na dniu 21. Września dekretowało, iż armia *Francuzka* przez ostatnie swoie operacye woienne w małych kantonach insurrekcyinych, oddaliwszy niebespieczeństwo zagrażaiące Rzpltey, dobrze się zasłużyła wolności *Helweckiey*. Dzieci patryotow poległych w bitwie, maią być kosztem Rzpltey wychowane, ofiary także maią być zbierane dla wspomożenia mieszkańcow w *Stanz*, ktorzy przez insurrekcyą wiele ucierpieli. Na końcu sessyi Ob. *Escher* oświadczył: iż *Arau* było kolebką rewolucyi i konstytucyi republikanckiey, teraz zaś ciało prawodawcze przeniesie się do środkowego w kraiu miasta *Lucerny* etc. — Deputowany z *Belgium Frison* wniosł, aby w tamteyszych departamentach mieszkańcy mogli w produktach kontrybucye opłacać. Względem czego wyznaczono kommissyą.—Minister sprawiedliwości obchodził wczoray rocznicę połączenia 9. departamentow *Belgickich* z Rzpltą *Francuzką*; na tey uroczystości wielu obcych Ministrow było przytomnych. — Zapewniaią, iż we wszystkich portach naszych morza śrzodziemnego, włożone zostało *ambargo* na wszelkie okręty *Tureckie*. Lecz ta wiadomość potwierdzenia potrzebuie.— Chociaż z strony naszey i *Austryi* wielkie się czynią przygotowania do woyny, wszelako negocyacye z obu stron nie przerwanie idą.— Mowią iż iedna dywizya flotty naszey *Brestèńskiey* powrociła do portu, spotkawszy na pewney wysokości morza przemagaiącą siłę *Angielską*. Dwie także fregaty *l'Insurgente* i *la Volontaire* miały wyiść pod żagle, lecz dla teyże samey przyczyny nazad się cofnęły.— Kontr-Admirał *Lacrosse* powrocił do *Havre* dla obięcia kommendy nad tamteyszemi okrętami.— W *Neapolu* poseł *Angielski* kawaler *Hamilton*, z powodu zwycięztwa przez admirała *Nelson* otrzymanego, przez trzy nocy oświecał swoy pałac i pieniądze rozdał pomiędzy *Lazaronow* aby krzyczeli: *niech żyie Anglia*. Słychać także iż woyska *Neapolitańskie* maią ochotę wkroczyć do kraiow *Rzymskich*.—Poseł nasz w *Madrycie* Ob. *Guillemardet* po chorobie swoiey pokazuie się znowu u dworu. — Rekwizycya, w samym *Belgium* wynosi iuż do 40,000. Donoszą także z *Bruxelli*, iż przygotowana w *Dunkierce* wyprawa przeciw *Irlandyi*, wzmocnioną została przez uzbraiania w *Havre* poczynione.—Sławnemu reprezentantowi *Drouet*, Rada 500. oznaczyła nadgrody 28,807. frankow za straty poniesione w czasie niewoli Cesarskiey.— Ob. *Marchand* szef 11tey pułbrygady ktory rangę swoią w *Rzymie* utracił, wszedł znowu do służby i iest pierwszym adjutantem przy Generale *Joubert*.—W *Turynie* wszystko znowu iest w spokoyności.— Piszą z *Madrytu*, iż tamteyszy sekretarz interessow zagranicznych *Urquijo* wysłany będzie ambassadorem *Hiszpańskim* do *Hagi*.— Deficit w dochodach roku 6go, wynosi 70. millionow, i w tym celu wyznaczona została kommissya.

Obywatel Felix *Desportes* Kommissarz Rządowy w *Genewie* wyiechał z tego miasta po installowaniu głow nieyszych władz nowego Departamentu *Lemańskiego*. *Genewczykowie* ofiarowali mu medal złoty na pamiątkę iego wybity.— Donoszą z *Neapolu*, iż Admirał *Nelson* posłał do *Gibraltaru* wszystkie zdobycze zabrane pod *Alexandryą*, i że lubo raniony, utrzymywał się na placu bitwy z okrętami do żeglugi zdatnemi do chwytania lub potykania się z resztą pozostałey flotty *Francuzkiey*.— Dziewięć podziałow, z ktorych się składało ministerium marynarki, zmnieyszone zostały do liczby sześciu. Wielu urzędnikow zostało oddalonemi.

Dyrektoryat Wykonawczy postanowił, iż Ob: *Suvée* mianowany dyrektorem pałacu *Francuzkiego* w *Rzymie*, wktotce tam wyiedzie dla sprawowania swego urzedu. Artyści *Francuzcy* wyznaczeni są także przez instytut narodowy i mianowani przez Dyrektoryat dla udania się do *Rzymu*, i mieszkania am przez pięć lat w pałacu narodowym, gdzie będą utrzymywani kosztem Rzpltey, tak iak w dawnieyszych czasach. Ci zaś są następuiący: OOb: *Bouillon*, *Guerin*, i *Bouché* malarze; *Callamare* snycerz; *Dubut* i *Coussin* architekci, ktorzy odnieśli nadgrodę w popisach roku 5. Ażeby od pierwszego roku ustanowienia szkoły *Francuzkiey* w *Rzymie*, uformować liczbę 15. uczniow, ci uczniowie artyści, ktorzy poprzedniczo używali pensyi w *Rzymie*, i dla ktorych taż pensya prawem 1. Lipca 1793. iest zawarowaną, maią pozwolenie powrocić do szkoły *Rzymskiey*, aż do dokończenia tych pięciu lat dla nadgrodzenia tam szkody z przerwania ich nauk wynikaiącey. Dawni uczniowie do 9. teraz zmnieyszeni są: OOb: *Lafite*, *Thevenin* malarze; *Bridan*, *Gois*, i *Lemot*, snycerze, *Lagardette* architekt, ktorzy odnieśli nadgrodę w miesiącu Gruduiu 1791. OOb. *Laudon Taunay* i *Lenormand* malarze, za nadgrody w r. 1792.

Na podźwignienie marynarki naszey, rożne dobrowolne składki są zbierane. Kommissarz Dyrektoryatu w departamencie *Indre* i *Loire* dał pierwszy przykład, przysyłaiąc tu 50. liwrow i znaczną liczbę drzewa dębowego w ofierze, a to (iak pisze) dla naśladowania *Rzymian*, ktorzy po zwycięztwie *Kartagenczykow* 200. okrętow własnym kosztem wybudowali.—Tuteysze dzienniki zapewniaią, iż Admirał *Richery* z 3ma okrętami liniowemi i kilku fregatami znayduie się iuż na morzu *Indyiskim*. — Bey *Tripolitański* posłał do *Malty* okręt z wołami, zbożem i inną żywnością.— Rezydent nasz w *Monachium* Ob. *Alquier* żądał wypędzenia z *Bawaryi* emigrantow *francuzkich* i wypłacenia zaległych kontrybucyow w r. 1796. umowionych, po czym dopiero zawarta ma być nowa konwencya neutralności z Elektorem.

List iednego Agenta *Francuzkiego* przy wyprawie *Egipskiey* znayduiącego się, pisany pod dniem 4. Sierpnia, zawiera w sobie rożne szczegoły bitwy morskiey, i kończy się temi słowy: „Inny dowod iż nieprzyiaciel niezmiernie poniosł szkody, iest ten, iż nieuczynił żadney przeszkody cofaiącym się czterem naszym okrętom, i że od dwoch dni zostaie w nayzupelnieyszey bez-czynności, zapewne dla naprawy swoich okrętow.— Jutro wyieżdżam z pieniędzmi do *Kairu* w wielkim statku pod eskortą 200. ludzi.

Na sessyi Rady 500. dnia 29. Września, Ob. *Chenier* imieniem kommissyi podał projekt Proklamacyi do Ludu *Francuzkiego* względem zaciągu 200. tysięcy zapisanych obywatelow pierwszey klassy, w treści następuiącey: „Ciało Prawodawcze zważywszy, iż winno iest pospieszyć się z okazaniem Ludowi *Francuzkiemu* iak gorliwie pragnie pokoiu, a razem iak stała iest iego wola groźnemi siłami odpierać Mocarstwa, ktoreby śmiały odnawiać woynę, stanowi, iż wydana będzie następuiąca Proklamacya: *Francuzi!* W momencie gdy Ciało Prawodawcze przeiete swoią znakomitą władzą, dało wspaniałemu Ludowi ktorego iest wyobrażeniem, pożyteczną konskrypcyi woienney ustawę, ważne okoliczności nakazuią teraz iey użyć owocow. Ta ustawa wzywa 200. tysięcy zapisanych obywatelow do honoru bronienia oyczyzny. Ciało Prawodawcze nie odrzuca przeto nadziei pokoiu, ktorego tak gorąco pragnie. Wzdychało i wzdycha do tey chwalebney Epoki, w ktorey wielki Narod na swoich zwycięzkich znakach wzniesiony, mogłby złożyć swoy oręż i nie zatrudniać się iak tylko wydoskonaleniem rolnictwa, zgłębieniem nauk, zachęceniem do kunsztow etc. Nie można nadto wcześnie rozproszyć czarnych chmur, ktore zdaią się polityczny horyzont *Europy* pokrywać. *Francya* uczyniła wszystkie ofiary, ktore iey poddala ludzkość i pozwoliła iey chwała. W pośrzod swoich tryumfow umiała sobie zakreślić granice: wstrzymywała się gdy ieszcze mogła zwycięskie swoie kroki posuwać. Lecz ieżeli Mocarstwa ktorych klęski i niebespieczeństwa powinny były na przyszłość ostrzegać, chcą w nowe wchodzić zapasy, na ten czas dwie Rzpltey władze dadzą znak zwycięstwu, i na ten czas, *Francuzi*, odpowiecie im, i zapytacie się. Ktorymże to rządcom sprzykrzyło się panowanie? Zachowaliśmy władze ktorych losy trzymaliśmy w rękach naszych. Lecz nie dla tegośmy to uczynili ażeby gwałcono traktaty, i wydawano nam woynę w pośrzod zmyśloney powierzchowności pokoiu. Nienawiść nieprzyiacioł naszych niedosyć miała na tym, iż żołnierze ich dotknęli się na moment ziemi Rzpltey, potrzeba było ieszcze podać nas wewnętrznie na okropności woyny domowey, na spustoszenia i na srogie fanatyzmu razy. Wszystkie te zbrodnie były dziełem *Anglij*, i niektorych przez nią utrzymywanych mocarstw. Czyliż ich reprezentańci niezasiadali nawet w tey poważney świątyni? a wy chwieiący się starce, zapłakane małżonki, nie wzywaicież nadaremnie syna lub męża, ktory miał wasze zamykać powieki? upadli oni pod sztyletami południowych zaboycow! krew ich rzeki nasze zarumieniła; wyrzynał ich roializm, na łonie wsławioney przez nich Rzpltey. Armie *Francuzkie* zwyciężyły te wszystkie zawady. *Stauderat* złączył się z *Anglią* przeciw naszey wolności, teokracya *Rzymska* ostrzyła i błogosławiła fanatyczne sztylety; oligarchia *Helwecka* skupiała podłych emigrantow roię. Pięć lat nieupłynęło, a niewidziemy iuż tylko sprzymierzone Rzplte w *Hollandyi*, *Szwaycaryi*, i *Rzymie*. Ten zdradziecki żywioł, ktory niekiedy zawodzi odwagę, świadkiem był naszey chwały. *Anglia* niemoże iuż od swego serca odwrocić razu, ktory iey w obydwoch świątach będzie zadany. Biada tym, ktorzy na iey polegaiąc bogactwach, dadzą się iey powodować radom; rozdrażnieni żołnierze poznaią także swoie prawa; Rządcy mogą być nieprzyiaciołami, lecz narody mogą być sprzymierzeńcami, a na polityczney szali, narody przeważaią swych rządcow. Mogąż sobie rządy podchlebiać, iż podzielą moc daiącą prawo, i moc toż prawo wykonywaiącą. Niebaczni, dowiedzą się, iż te dwie władze postępuią zgodnie; iż statecznie ożywiane pragnieniem pokoiu, chcą go stawnym i chwalebnym dla Rzpltey, iako i dla sprzymierzeńcow swoich uczynić. Oycowie familiow, błogosławcie waszym dziecom zawołanym na obronę oyczyzny; matki, małżonki, natchniycie ich bohaterstwem, przynaglaycie ich do chwały, ktora iest dziedzictwem wszystkich *Fran-*

cuzow. A wy, których prawo wzywa, pospieszaycie do armiow, gdzie znaydziecie bohatyrow, którzy tęſknią za przysposobieniem was do ſwoiey ſławy; ſkropicie łzami wdzięczności groby poległych na placu ſławy, a ieżeli godzina bitwy wybiie, tam będzie mieysce waszego zwycięztwa.—Obie Rady potwierdziły tę proklamacyą, i nakazały drukować ią we wszyſtkich ięzykach.

z Bruxelli dnia 30. Września.

Prawo nakazuiące zaciągnienie 200. tyſięcy zapisanych obywatelow na dopełnienie armiow Rzpltey, ogłoszone tu zoſtało dnia onegdayszego z wielką uroczyſtością. Municypalność nasza wydała w tey okoliczności proklamacyą, w którey zapewnia, iż rychłe i ściſłe wykonanie tego prawa zaręcza ſpokoyność ich familiom, bespieczeńſtwo ich własnościom i osobom, że xięgi zaciągu i wpisow woyſkowych są w iey kancellaryi otwarte etc. Tegoż dnia 400. młodych ludzi natychmiaſt ſię zapisało; lecz w tey liczbie mało ieſt z pierwszey klaſſy osob, które maią wyiść w pole.— Donoszą, iż w innych okolicach naszych Departamentow z większą trudnością przychodzi nakłaniać młodzież do zapisywania ſię. Tym czasem *Gendarmy* zatrzymuią wszyſtkich przeieżdżaiących, i prowadzą do kommendantow, przed któremi muszą dowodzić, iż nie należą do rekwizycyi, ani są dezerterami. Temi wszyſtkiemi operacyami zarządza Generał *Roſtollan*.

z Hagi dnia 6. Października.

Spodziewamy ſię tu dziś ieszcze nowego ambaſſadora Francuzkiego Ob. *Lombard* dawnego członka konwencyi, a teraz ſędziego trybunału kaſſacyinego w *Langres*. Znakiem więc ieſt, iż negocyacye w *Raſtad* ieszcze ſię przedłużą, kiedy tam Ob. *Roberjot* pozoſtanie. Na mieysce Ob. *Pichon* ſekretarza legacyi, przybył Ob. *Demaſteres*.— Proceſs ex-dyrektorow znowu ſię teraz rozpoczął, *Van Langen* kryminalnie sądzonym będzie, a *Wibo Fimo* do więzienia publicznego przeprowadzonym zoſtał. — Cała uwaga ieſt tu teraz zmierzona na Generała *Buonaparte* w *Kairze*. Jeżeli ſzybkim obrotem poſtępować będzie, tedy wkrotce dowiemy ſię o przybyciu iego do *Indyow*. Jeżeli wſtrzymanym w biegu zoſtanie, na ów czas cała wyprawa zginie.

z Madrytu dnia 20. Września.

P. *Arteaga* ktory w r. 1792. z rozkazu miniſtra ſtanu *Florida Blanca* urząd swoy złożyć muſiał, znowu ieſt teraz Generałem-Leutnantem mianowany. Wziętość u dworu Pana *Mallo* coraz ſię wzmaga. — Sławny adwokat *Covarobias* który z wielką wolnością pisał, zoſtał przytrzymanym w *St Indelphonse* i papiery iego są zapieczętowane.— Ambaſſador Francuzki *Truguet* wkrotce ztąd wyiedzie.— Xże *Oſſuna* udaie ſię na mieysce swego przeznaczenia, przeieżdżać będzie przez *Paryż* i tam nieiaki czas zabawi. — Do *Lizbony* przybyła iuż bogata flotta *Brezyliſka* od 117. okrętow, szacuią wartość iey ładunku do 150. millionow. Handel *Portugalſki* wielkie przez to pozyſkał odżywienie.

z Konſtantynopola dnia 10. Września.

Wielki Wezyr *Mehemet* złożony z swego urzędu zoſtał wygnanym do wyspy *Scio*. Zapewniaią, iż tak on, iakoteż *Kaimakan Mufty* uwiadomieni byli o zamiarach *Francuzow* względem *Egiptu*, i że im taiemnie sprzyiali.— Takowy poſtępek sprawił wielką nieufność innych dworow ku *Porcie*, gdyż te przez długi czas nie wiedziały, iakiego ieſt sposobu myślenia rząd względem *Francuzow* i ich wyprawy do *Egiptu*.—W niższych także urzędach odmiany są poczynione.— Dnia 1. t. m. Ob. *Ruffin* ſprawuiący interessa Rzpltey *Francuzkiey* zaproszonym zoſtał do *Reiss-Effendego*, który po mocnych wyrzutach przeciwko poſtępkom *Francyi*, donioſł mu o rozkazie W. Sułtana zamknięcia go w ſiedmiu wieżach. Tym czasem kommiſſarze *Tureccy* udali ſię do pałacu ambaſſady dla zapieczętowania wszyſtkich sprzętow i aresztowania całey legacyi, oraz G. *Menard*. Mowią iż znaleziono w Pałacu 37. armat i wielką mnogość broni i ammunicyi.— Flotta *Roſſyiſka* z 12. okrętow liniowych i sześciu fregat złożona, która przeszła przez *Dardanelle*, znayduie ſię pod kommendą admirała *Uschakow*. Po wielu konferencyach, które ſię odprawiły między miniſtrem *Roſſyiſkim G. Tamara*, miniſtrem *Angielſkim Spencer Schmith*, i *Reiss-Effendym*, wyiechał do *Sebaſtopola* ieden kontradmirał *Roſſyiſki*, który iak mowią, ma zlecenie wyprawić w krotce drugą eſkadrę złożoną z 10. okrętow liniowych, a ta ma ſię złączyć z eſkadrą admira *Uschakow*, i flottą *Turecką*, dla wielkiey iakieyś wyprawy. Potęga ottomańſka ſkłada ſię z 16. liniowych okrętow i kilku fregat. Mowią, iż *Egipt* będzie celem tey wyprawy.— Procz admirała *Nelson*, poseł także *Angielſki Spencer Smicth* z świtą swoią znaczne odebrali podarunki. Każdy dragoman wziął 1000. dukatow. Admirał także *Roſſyiſki* z officerami ſwemi, rownie obdarzeni zoſtali, pierwszemu doſtała ſię tabakiera z 2500, dukatami. — *Francuzka* brygantyna, która wiozła depesze G. *Buonaparte* do *Tulonu*, schwytaną zoſtała od fregaty *Tureckiey*. Treść tych depeszow kommunikowaną ieſt miniſtrom *Angielſkiemu* i *Roſſyiſkiemu*.— Republikanie zamknięci w 7. wieżach ſą OOb. *Ruffin* ſprawuiący intereſſa; *Dantan i Franchini* dragomanowie, *Fleurat* kanclerz, *Tiſre i Pidoux* ſekretarze, G. *Menard* dawniey w ſłużbie Porty do artylleryi konney zoſtaiący, *Caſteras* dawniey adiutant ambaſſadora *Dubayet*.— P. *Spencer Smith* poseł *Angielſki* (oyciec *Sidneia Smith*, który był z *Paryża* uciekł) miewa teraz uſtawiczne konferencye z *Reis-Effendim*.

z Bawaryi duia 30. Września.

Stany tuteysze uchwaliły, iż utrzymywać będą 25000 woyſka, ſtosowne więc do tego, rozkazy wyſłane zoſtały od elektora do rady woienney, aby wszyſtko w ſtanie przyzwoitym urządzone było. Generał hrabia *de Sedwitz* obeymie kommendę nad tym woyſkiem.

z Frankfortu duia 2. Października.

Dziſieyszey nocy przeieżdżał tędy kuryer z *Paryża* do kwatery głowney. Nazaiutrz o godzinie 9. po południu przybył G. *Joubert* z *Friedberg*, i daley ciągnął podroż swoią do *Paryża*, gdzie go kuryer iak nayspieszniey wezwał.— Baron *d'Albini* miniſter *Mogucki* po odbytey z elektorem długiey konferencyi, nazad do *Raſtad* poiechał. Fortecę w *Ulm* ſpiesznie naprawiaią.— Niedoſtatek żywności i apteki, coraz ſię bardziey daie czuć w *Erenbreitſteinie*.

Donoszą o bliſkim przybyciu do *Raſtad* miniſtra *Roſsyiſkiego*, który iak mowią, ma zlecenie podać *odezwę do wszyſtkich monarchow*, wzywaiąc ich, ażeby ſię łączyli do wspolney sprawy z koalicyą pułnocną.— Nieprzeſtaią tu twierdzić, iż woyna we *Włoszech* nader ieſt bliſka, lecz mniemaią, iż niemniey iednak negocyacye pokoiu odprawiać ſię będą, i zapewniaią, iż w wszelkich przypadkach neutralność Rzeszy będzie uznaną; iż *Auſtrya* iuż na to zezwoliła, a Król *Pruſki* mocno przy tym u rządu *Francuzkiego* obſtaie.

z Raſtad dnia 5. Października.

Nota Miniſtrow Pełnomocnych Rzpltey Francuzkiey, dnia 12. Vendemiaire (3. Października.)

„Niżey podpisani Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* do negocyowania z Rzeszą *Niemiecką*, odebrali *votum* Deputacyi Rzeszy, które im przez Miniſtra pełnomocnego Cesarſkiego dnia 2. Vendemiaire (23. Września) było podane. — Deputacya Rzeszy nie mogła ſię nakoniec niezwrocić do prawdziwego intereſſu, do iſtotney i nagłey potrzeby *Niemiec*, to ieſt do pokoiu z *Francyą*. Po całkowitym uſtąpieniu kraiow na lewym brzegu leżących, pozwolono na zburzenie fortyfikacyow *Erenbreitſteinu*, i odſtąpienie dla Rzpltey wyspy S. *Piotra*, ieſt to zaiſte wielkim krokiem do pożądanego celu, i im więcey ten pospiech intereſſow ieſt zbawiennym dla Rzeszy, tym bardziey należy z niego korzyſtać dla zapobieżenia tey ſystematyczney zwłoce, którey ſkutki byłyby dziś nader niebespiecznemi. Przyszedł moment ażeby przez decyduiące układy zakończyć wybor pokoiu lub woyny, równie dla obydwoch ſtron, (lubo z innych powodow) trudny, a ktory iużby był od dawna uczyniony, gdyby ſię lepiey zaſtanowiono, na iaki wpływ zasad *francuzkich* możnaby ſię narazić w przypadku zerwania zgody. Podług zdania Narodow (gdyż nadewszyſtko do wolnego ludu należy odwołanie ſię do takowego świadectwa) Dyrektoryat Wykonawczy w tey negocyacyi okazywał ſtatecznie powolną godność i umiarkowanie, które można nazwać bez-przykładnym w hiſtoryi traktatow zawartych przez zwycięzkie mocarſtwa. Dyrektoryat Wykonawczy daie ieszcze oſtatni i wielki dowod swoich spokoynych ſkłonności, zapewniaiąc iey tak mocno żądane powrocenie territoriow *Kehl* i *Kaſſel*; a to nawet w tym samym momencie, gdy przemiiaiące nieszczęście pomnożyło ſtokrotnie narodowe ſiły, ktorych zapewne niepotrzeba będzie tylko przeciw dawnym i nieubłaganym użyć nieprzyiaciołom. Lecz tak ważne przez ſie odſtąpienie, gdyż idzie tu o ſzacowną część zdobyczow Rzpltey, powinno natychmiaſt zniszczyć wſzyſtkie trudności, i wszelki opor zwyciężyć. Niżey podpisani zgłębili doyrzałą uwagą teraźnieyszy ſtan negocyacyi, poznali co wyświecić, co naproſtować należy, co nakoniec wolno im ieſt użyczyć, a na co nigdy zezwolić nie można. Ta nota przeznaczona ieſt na podanie nadto pewnych prawideł, odeymuiących nadzieię iakieykolwiek dalszey odmiany. Rząd *Francuzki* ſkłania ſię do uczynienia tey nowey ofiary, ieżeli zaydzie rychłe zezwolenie na naſtępuiące Artykuły.— 1.) Rozgraniczenie nurtu *Renu* i iego wysp, oraz wolność żeglugi na rzece, będąc bez wątpienia nayważnieyszą częścią przyszłego Traktatu, niżey podpisani ſtarali ſię w tey mierze iaśnie wytłumaczyć nayprzod w nocie 14. Floreal i 4. Messidor, potym 1. Termidora. Z dwoch sposobow, dla podziału rzeki przez Rzeszę podanych, Rząd *Francuzki* zezwolił na *Thalweg*, czyli drogę żeglowną; Deputacya przyſtała na to w ſwoiey Nocie 23. Termidora. Lecz zapewne nie zaſtanowiwszy ſię, przydała do tego sprzeczne z ſobą urządzenia, któreby niszczyły zasadę, i na które niżey podpisani nigdy przyſtać nie mieli mocy, i owszem obſtawali przy tey zasadzie w nocie swoiey pod 1. Termidora. Oświadczali wyraźnie, iż przez *Thalweg* trzeba rozumieć śrzodek biegu żeglownego rzeki; że tam gdzie rzeka weźmie inne nazwiſko, część przyimuiąca to nazwiſko, formować będzie *Thalweg*, i że Rząd *Francuzki* nigdy nie zezwoli ażeby Rzesza, lub ieden z iey członkow, miał mieć iakąkolwiek własność na lewey ſtronie *Thalweg* podług wyżey wyrażonego opisu; każda inna granica tey linii przeciwna, nie zgadza ſię z zasadą granicy *Renu* między dwoma Narodami na to umowioney. Co do wyſp, Deputacya zgodziła ſię na propozycye Miniſtrow *Francuzkich*; lecz zezwalaiąc ażeby procz wyspy *S. Piotra*, wyspy po prawey ſtronie *Thalweg*, które ſą pod rządem *Francuzkim*, przy nim ſię zoſtały, wyraziła warunek wzaiemności dla Rzeszy *Niemieckiey* i właścicielow ziemſkich po lewey ſtronie *Thalweg* dotąd pod rządem *Niemieckim* zoſtaiących. Niżey podpisani odwołuią ſię do 2. artykułu swey noty pod d. 1. Termidora gdzie odrzucili żądaną wzaiemność, która niszczyłaby pożytki Rzpltey, iakie sobie obiecywać może z uſtąpienia lewego brzegu, i że powrocenie terrytoryow *Kehl i Caſſel*, będzie dla Rzeszy dobrowolnym zrzeczeniem ſię tego, co zoſtało zdobyczą *Francyi*.—Zegluga na *Renie* będzie zupełnie wolna dla narodow *Francuzkiego i Niemieckiego*, lecz Rzplta nie może teraz zezwolić na zbyt rozległe tey zasady przez deputacyą tłomaczenie.—Insza trudność zasadza ſię na tym, iż Deputacya żądała, ażeby do artykułu względem drog flisowſkich dodać te ſłowa: *podług potrzeby i możności*. Niżey podpisani nie mogą przyiąć tego dodatku, który w czaſie mogłby podpadać tłomaczeniu.— 2.) Zadaiąc uwolnienia wewnętrznych rzek *Niemieckich*, Rząd *Francuzki* dawał przez to mieszkańcom Rzeszy dowod ſwoiey dobroczynności. Niżey podpisani nie będą obſtawać przy tym artykule, który iednak polecaią mądrości Deputacyi Rzeszy, lecz wyraźnie żądaią dla Rzpltey znieſienia cła w *Elsfleth* nad *Wezerą*, iako przeszkodę nader szkodliwą ſwemu handlowi z miaſtem *Bremen*. Żądaią także dla przemyſłu swego narodu z *Niemcami*, ażeby miaſta Anzeatyckie *Bremen i Hamburg*, i wolne miaſto Cesaſkie *Frankfurt*, zoſtały ſię przy swoiey polityczney exyſtencyi, oraz ażeby były potwierdzone i utrzymane w zupełney ſwoiey konſtytucyiney niepodległości.— 3.) Poſtanowionym zoſtanie, ażeby z żadney ſtrony nieopierać ſię powroceniu i utrzymywaniu moſtow handlowych znayduiących ſię po obydwoch ſtronach *Renu*. Te kommunikacye handlowe są na pożytek obydwoch narodow. — 4.) Niżey podpisani oświadczyli w 4. Art: Noty 4. Meſsidor, iż *przyległości na lewym brzegu gruntow Duchownych z prawego brzegu, maiąc należeć do Rzpltey, rownież przyległości do gruntow lewego bregu na prawym brzegu znayduiące ſię, zoſtaną przy Rzeszy*. Deputacya Rzeſzy żądała w tey mierze tłumaczenia, i wzięła to w obszernieyszym znaczeniu. Niżey podpisani zezwalaią przeto na artykuł tyczący ſię dóbr Duchownych, pobożnych fundacyow, akademiow, ſzkoł, inſtytucyow dla wdow i ſierot, zgromadzeń świeckich i zakonnych. Do tego uſtąpienia należeć będzie maiątek ruchomy i nieruchomy; kapitały należeć będą do tego brzegu na którym były zapiaane.— 5.) Nic nie może być odmienionym z urządzeń Artykułu 3. Noty niżey podpisanych pod 4. Messidora względem niepodległey ſzlachty. Powtorzą tylko ſwoią uwagę; iż żądania Deputacyi o polepszenie ſtanu szlachty, ſą przeciwne zasadom praw konſtytucyinych Rzpltey, które ſię dla żadnych nieuchylaią względow.— 6.) Niżey podpisani uważali, iż ile razy im ſię zdarza zwolnić w nayſprawiedliwszych ich pretensyach, Deputacya zdaie ſię ztąd brać pochop do powiększenia ſwoich, i natychmiaſt okazuie ſię trudnieyszą. Ta uwaga ściąga ſię szczegulniey do Artykułu długow, zaiſte nader interessuiącego dla Rzeszy, lecz dobrowolność Dyrektoryatu Wykonaw: uczyniła iuż w tey mierze doſtateczne umiarkowanie.— Niżey podpisani zachowuiąc zasadę, oświadczyli w Nocie pod 28. fructidora, iż dla ułatwienia negocyacyi, Rzplta zezwoli, ażeby długi prowincyonalne, to ieſt całego kraiu, i długi zgromadzeń, to ieſt prywatne iednego miaſta lub części kraiu, *wyiąwszy iednak te długi, które zoſtały zaciągnione z powodu lub na koszta woyny, zoſtaną ciężarem uſtąpionych kraiow*. Rzeſza przywiodła *Francyą* do zbroienia ſię, ieſt to prawdą hiſtoryczną, którey niczym zaprzeczyć nie można. Jeżeli więc ſkutek ſłuszney obrony wciągnął *Francuzow* w kraie *Niemieckie*, to przymuszone zamieszkanie nie może być przypisane Rzpltey; koszta ztąd wynikłe nie mogą spadać na kray, który nie był napaſtniczym; są one częścią długow xiążąt, gdyż xiążęta wotowali woynę, powinny więc być ciężarem woyny oſobiſtey Rzeszy. A zatym na mocy tych przyczyn niżey podpisani obſtaią przy 2. artykule Noty 28. fructidora z tym dodatkiem, iż co do kraiow położonych razem na obydwoch brzegach, przyięte zoſtaną te długi, które będą obrocone na zyſk prywatny części kraiow do Rzpltey przypadłych—7.) Co do żądania względem emigrantow przyłączonych kraiow, rzecz ta iuż ieſt dokończona. Tak chcą Prawa Rzpltey, a niżey podpisani zoſtaią w przekonaniu, iż

iuż więcey nie będzie wzmianki o tych ludziach ktorzy byli pochodnią woyny, i że powszechne naſtąpi przekonanie, iżby to nie było ani przyzwoitością, ani pożytkiem wznawiać żądania, ktoreby tak niemiłą przywodziły pamiątkę.— 8.) Niżey podpisani po swoiey Nocie 28. Fructidora nie spodziewali ſię nowych nalegań Deputacyi względem oddalenia woyſk Francuzkich z prawego brzegu linij armiſtycyiney. Woyſka Rzpltey po zakończeney pacyfikacyi, natychmiaſt na lewy brzeg uſtąpią, dotąd zaś nie mogą teraźnieyszych odſtąpić ſtanowiſk. Deputacya może być pewna, iż od niey zależy ſkrocenie tey przykrości przez rychłe zawarcie pokoiu. — 9.) Tak iak wyrażono ieſt w poprzedzaiących Notach Francuzkich mianowicie pod 14. Floreal i 1. Termidora, Rzesza w przyszłym Traktacie odſtąpi wszelkich pretensyi i prawido obiektow teraz Rzpltey uſtąpionych, rownież do tego co iey uſtąpione było w bywszey Sabaudyi przez Traktat z krolem Sardyńſkim, i w bywszym Cyrkule Burgundyi przez Traktat w Campo Formio.— Rzesza zezwoli na odſtąpienie Frikthal, i zrzecze ſię dla Rzpltey Francuzkiey wszyſtkich iakichkolwiek bądź praw ſwoich, ktoreby miała, lub sobie mogła nad tym kraiem przywłaszczać. Procz tych wyżey wyrażonych cessyow, Rzesza wyrzecze ſię wszyſtkich dowodow, ktore iey przypominały dawne prawa i godności przywiązane do uſtąpionych kraiow.— Nawzaiem nie zaydzie żadna trudność w tym, ażeby Rzplta Francuzka i Rzplte Włoſkie, ieżeli tego potrzeba będzie, nie miały z ſwoiey ſtrony zrzec ſię wszelkiey pretensyi do pozoſtałych w Niemczech kraiow. — 10.) Zaszła była umowa, iż fortyfikacye Kehl i Caſſel zoſtaną zburzone. Rzesza procz tego zobowiąże ſię, iż nie będzie robiona żadna twierdza na szańce, iak tylko na odległość około sześciu Kilometrow czyli o 3. tysiące sążni od prawego brzegu Renu.— Takie są propozycye Miniſtrow pełnomocnych Rzpltey Francuzkiey; z resztą odwołuią ſię do poprzedzaiących Not ſwoich. Deputacya widzieć w nich będzie, iż w momencie nayważnieyszego ſił narodowych wzraſtania, nie masz żadnego rozsądnego układu, ktoregoby Dyrektoryat Wyk: niechciał potwierdzić, zobaczy, iż iey niezoſtaie iak tylko ieden krok uczynić na uwieńczenie ważnego dzieła pacyfikacyi, przez przyſtosowanie zasady indemnizacyow. Nadewszyſtko Deputacya zechce zważyć, iż gdyby podane artykuły pokoiu niezwłocznie przyiętemi nie były, nie tylko warunkowa obietnica powrocenia Rzeszy territoriow Kehl i Caſſel, ſkutkuby swego nie wzięła, ale nadto byłoby to pokazać ludowi i rządowi Francuzkiemu, iż Rzesza chce woyny.—Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey Francuzkiey zapewniaią Miniſtra Ceſarza Jmci o ſwoim wysokim poważeniu. — w Raſtad 12. Vendemiaire (3. Październ:) Roku 7. Rzeczypospolitey Francuzkiey.

(podpisano) Bonnier, Jean Debry, Roberjeot.

Hrabia de Metternich obchodził tu dzień imienin Cesarſkich z wielką uroczyſtością. Dawał wspaniały obiad na 60. osob. Wieczorem był wielki ſpektakl. Wreszcie dzień ten szczęśliwy, zakończył ſię balem nader okazałym.

z Mantui dnia 5. Września.

Znayduie ſię tu wiele woyſk Francuzkich w Zallo w nieiakiey odległości od Legnano; na Tartaro wyſtawiono moſt od znacznego wydziału woyſk ſtrzeżony. Czynią ſię tu nader wielkie przygotowania, a magazyny obficie ſą przysposobione: wielka liczba robotnikow pracuie około twierdzy St George, a twierdza Buzo del Gatto uczyniona ieſt niepodobną do dobycia. Bliſko bramy Ceresa zrobiono nową drogę, przez ktorą można wyiść z miaſta bez otworzenia bramy.

z Rzymu dnia 9. Września.

Potwierdza ſię ze wszyſtkich ſtron wiadomość o rozesłanych przez krola Neapolitańſkiego do wszyſtkich pogranicznych kommendantow depeszach, ktore dopiero dnia dziſieyszego maią bydź otworzone. Spodziewamy ſię zatym iakiego ważnego zdarzenia. Zapewniaią, iż wyznaczona ieſt kara śmierci dla tego, ktoryby ſię ważył przełamać rozkazy w tych depeszach zawarte.— Dnia dziſieyszego wyszła tu na publiczność proklamacya Generała Francuzkiego Macdonald, ktory oświadcza, iż dobra konfraterniom i oratoryum odebrane, oddane ſą ſzpitalom z obowiązkiem zaspokoienia ſwoich długow. Inna proklamacya cofnęła pozwolenie polowania, i poſtanowiła, ażeby ſię nikt nie ważył wychodzić z miaſta z ruzyą ſtrzelecką.— Wszyſtkie zegary tego miaſta na ſposob w innych kraiach Włoſkich używany, urządzone zoſtaną.— Konsulat wydał rozkaz do wszyſtkich Plebanow parafialnych, i do duchownych innemi kościołami zarządzaiących, ażeby podali dokładny opis wszyſtkich Relikwiow, oraz prawdziwe wyszczegulnienie wag dzwonow tychże Kościołow.— Kommiſſarze sekcyow miaſta czynią ściſłą rewizyą wszyſtkich domow, w celu przygotowania w nich pomieszkań dla woyſk Francuzkich wkrotce tu przybyć maiących.

z Genui dnia 22. Września.

Ob: Belleville Miniſter Rzpltey Francuzkiey odebrał dnia 14. t. m. kuryera z Medyolanu. Tego samego dnia oddał naszemu Dyrektotyatowi notę zapraszaiącą, ażeby (iak nayprędzey być może) dopełniał bataliony Liguryiſkie nawet rekrutami zagranicznemi, i ażeby czynił wszelkie przygotowania do przyprowadzenia woyſk naszych do iak naylepszego ſtanu. Z powodu tego wezwania Ciało Prawodawcze poſtanowiło, iż Miniſtrowi woiennemu oddana będzie tymczasem ſumma 300. tyſięcy liwrow.— Przybyłe tu rozmaite ſtatki donioſły, iż dnia 11. Sierpnia były rewidowanemi przez eſkadrę Angielſką od 15. okrętow, około przylądka Spartivento na południe Kalabryi. Zdaie ſię, iż to ieſt eſkadra świeżo powracaiąca od oblężenia portu Cadix, do ktorey przyłączyły ſię 4. okręty Portugalſkie, i okręt Lew, wyszło z Neapolu dnia 3. Sierpnia.

Od granic Włoſkich dnia 24. Września.

Z Florencyi donoszą pod dniem 18, iż tam przybyłe liſty z Rzymu oznaymuią, iakoby woyna między Neapolem i Francyą bez żadney deklaracyi rozpoczętą iuż była. Na dniu 12. Września Francuzi wkroczyli w granice Neapolitańſkie.— Miaſto Turyn rozdało 5000. liwrow między żołnierzy Piemonckich, ktorzy ſię do przywrocenia ſpokoyności w oſtatnich rozruchach przyłożyli. Fortece Alexandrya i inne nadgraniczne, coraz bardziey w żywność i obronę ſą opatrzone.— Ponieważ Rząd Neapolitańſki nałożył ſekweſtr na wszyſtkie w Neapolu i Sycylii znayduiące ſię maiątki feudalne i allodyalne należące do poddanych Sardyńſkich, przeto nawzaiem krol Sardyńſki podobnyż ſekweſtr nakazał.— W Rzeczypospolitey Rzymſkiey nowe odmiany zaszły. Za przykładem Ob. Angelucci, ktory złożył urząd konsula, poszli także konsulowie Reppi i Matheis, Obywatele zaś Viſconti i Panazi złożeni ſą z urzędow przez G. Macdonald z rozkazem nie oddalenia ſię z Rzymu. Wspomniony generał wezwał potym do konsulоſtwa ſenatorow Zaccaleoni i Brizzi, miniſtra ſprawiedliwości Rey, Ob. Calliſti ſędziego i dawnego miniſtra ſprawiedliwości Pierelli, a na dniu 17. Września uroczyście ich inſtalował. Wyszłych z konsuloſtwa OOb: Angelucci, Reppi i Matheis mianował ſenatorami.— Dla uwiadomienia o tym ludu, wydał naſtępuiącą proklamacyą „ W waszym konsulacie zaszła odmiana. Dobro publiczne wymagało iey, a zagruntowanie waszey wolności i rządu będzie iey szczęśliwym ſkutkiem. Wſzakże rządcy waſi prożnych uſiłowań przykładać będą do waszey pomyślności, ieżeli nie będziecie mieć dla nich uszanowania iakie ſię należy ich doſtoyności, ieżeli przez poſłuszeńſtwo dopomagać im nie będziecie do ſkutku ich śrzodkow i rozrządzeń iakie im roſtropna przezorność wyſtawi, i ieżeli ściśle nie zachowacie praw, ktore panuią nad wami. Tym to tylko iedynym sposobem Rzplta wasza może doyść do rangi innych mocarſtw w Europie.„— W nocy z dnia 18. na 19. Września liczne korpus woyſk Francuzkich poszło do Civita Vecchia.— Na dniu 20. Września przybył do Rzymu Ob. Lacombe St Michel dążący ſpiesznie do Neapolu.

z Medyolanu dnia 26. Września.

Gen: Brune codziennie ieſt tu oczekiwany z Turynu, gdzie wszyſtko do ſpokoyności dawney i zgody przywrocił. — Liſty z Neapolu donoszą, iż tam ſpodziewano ſię na dniu 18. Admirała Nelson, i że w Malcie miała bydź insurrekcya przeciw Francuzom, lecz wiadomości z Neapolu zawsze bywaią mylne.— Grecy w Morei ſą obowiązani złożyć przyſięgę na wierność W. Sułtanowi, w zakład ktorey muszą oddać dzieci znacznieyszych familiow.

Ogłoszono tu naſtępuiący liſt Baszy Skutary pod d. 15. Lipca: „My Ibraim Benghelli, Basza i Wezyr Albanij z ſtrony Porty Ottomańſkiey, do Ob. Bruire generalnego konsula ſprawuiącego intereſſa Rzpltey Francuzkiey przy Rzpltey Raguzańſkiey.„ Ob. nie mogę ci wyrazić ukontentowania, iakie we mnie ſprawiła wiadomość, ktorą mi nadeſłałeś. Uważam tę grzeczność z iego ſtrony, iako znakomity dowod przyiaźni i szczerości wielkiego narodu ku nam, ſwoim przyiaciołom i ſprzymierzeńcom. Zdobycie Malty czyniąc epokę w dzieiach Francyi, wyryie na sercach Muzułmanow niezagładzone nayżywszey wdzięczności piętno. Cieszę ſię, iż do tak trudnego przedſięwzięcia ieſt przewodnikiem ten sam bohater Włoſki Buonaparte, ktorego przyiaźń mam sobie za tym większą chlubę, iż iego zwycięztwa uczyniły go podziwieniem ſwoiego wieku. Pragnę tego ſzczęśliwego momentu, w ktorym mogłbym okazać iak daleko zachodzi moia przyiaźń dla wielkiego narodu; kwapić ſię zawsze będę, ażebym był dosyć użytecznym, przez użyczanie wsparcia i pomocy Francuzom, ktorzy przez iakikolwiek przypadek przybędą do brzegow pod moim rządem będących, lub tu w iakimkolwiek intereſsie zawiną. Spodziewam ſię, iż mnie zechcesz uwiadomić o obrotach woyſk Francuzkich; miło mi zawsze będzie odbierać twoie donieſienia, a osobliwie te, ktore ſię ściągaią do mego przyiaciela Buonaparte.—

(podpisano) Ibrahim Benghelli.

OBWIESZCZENIA.

Gdy weryfikacya długow i podanych pretensyi do bywszey Rzeczypospolitey Polſkiey przez osoby ſkładaiące niegdyś iey woyſko ſtosownie do niedawno wyszłego obwieszczenia na dniu 21. Novembris Roku bieżącego zaczyna ſię, tedy za rzecz potrzebną osądzono oſtrzedz ninieyszym uwiadomieniem wszyſtkich w ogulności o tym; czego ſię po tychże woyſkowych osobach w czaſie teyże weryfikacyi wymagać będzie.— 1.) Iż każdy popieraiący ſwe pretensye, mieysce ſwego teraznieyszego przemieszkiwania okazać, przez autentyczne od swey respective mieyscowey zwierzchności zaświadczenie obowiązanym będzie.— 2.) Iż ieżeli pretensye po zmarłych osobach woyſkowych przez ich ſukcessorow popierane będą, tedy ciż sukcessorowie dzień zeyścia ich z tego świata, przez autentyczną sepulturę dowieść maią.— 3.) Iż patenta na rangi w oryginałach ſkładane być powinny.— 4.) Iż ci, ktorzy ſię podali iakoby ſwe rangi popłacili, złożyć na to dowody obowiązani będą.— 5.) Iż przy roztrząsaniu pretensyi osob woyſkowych, wszyſtko to, co tylko w obwieszczeniu pod dniem 9. Auguſta Roku bieżącego wyszłym, względem weryfikacyi podanych do bywszey Rzpltey pretensyi, przepisano zoſtało, ſzczegulniey przeſtrzeganym będzie.— Dan w Warszawie dnia 17. 8bris 1798. Roku.

Kommiſſya do uregulowania długow ś. p. Krola Jmci i bywszey Rzeczypospolitey Polſkiey.

N. Krol Jmć Pruſki, Pan Nasz Miłł: zaſtanowiwszy ſię nad licznemi od czasu wſtąpienia swego na Tron od officerow niższego rzędu o pozwolenie żenienia ſię i o legitymowanie dzieci nieślubnych z nadaniem onymże oycowſkiego imienia i herbu, do ſiebie doszłemi prozbami, i rozważywszy wypadki z przychylenia ſię do takowych prozb wyniknąć mogące, doświadczył, że pochodzące z tąd złe ſkutki, daleko ſą większe i powszechnieysze, niżeli korzyści, iakich poiedyncze osoby w tym względzie, aczby były naywiększe, ſpodziewać ſię mogą. Przeto N. Pan w tedy tylko na ożenienie ſię officera ſubalterna odtąd konsens swoy dać poſtanowił, kiedy taki officer przez śluby małżeńſkie uszczęśliwić ſię może, i obrana przez niego osoba z dobrego domu i znakomitego będzie wychowania Te bowiem kondycye tak iſtotne maią z ſłużbą officyera i znaczeniem iego ſtosunki, iż N. Pan nigdy nieda ſubalternowi do ożenienia ſię konsensu, ieżeli osoba, z ktorą w śluby małżeńſkie weyść żąda, przynaymniey 600. talarow rocznego nie ma dochodu; a zaś że ślubować osobom niższey kondycyi albo złych obyczaiow, lub nadewszyſtko bywszey ſwey nałożnicy nigdy nie dozwoli, oświadcza.— A że przez przychylenie ſię do prozb o legitymowanie dzieci nieślubnych z nadaniem onymże oycowſkiego imienia i herbu powiększyłaby ſię rozwięzłość obyczaiow, i ſtan szlachecki ponioſłby z tąd krzywdę, zatym N. Pan do takowych prozb z ſtrony osob kondycyi ſzlacheckiey bądź woyſkowego czyli cywilnego ſtanu, odtąd tylko z nader ważnych przyczyn przychyli ſię, w powszechności iednak one nie wyſłucha; wszyſtkim zaś plebanom wyraźnie rozkazuie, ażeby dzieci nieślubne zawsze pod imieniem matek chrzcili.— Ninieysze obwieszczenie z rozkazu N. Pana do powszechney wiadomości podane być ma, ażeby rodzice lub młode osoby, ufaiąc zwykłey dotąd łatwości w otrzymywaniu konsensow ślubnych i przywileiow legitymacyi, nie posuwali ſię do związkow, z ktorych na dal nie insze iak naynieszczęśliwsze ſkutki dla nich wyniknąć mogą. w Warszawie dnia 12. Października 1698.

Krolewſko-Południowa-Pruſka Regencya.

(podpisano) de Meyer.

Magiſtrat Miaſta Warszawy dowiedziawſzy ſię, iż różni emigranci Francuzcy ktorzy w Prowincyi tuteyszey wolność bawienia maią, mieysca swoie bez otrzymania na to pozwolenia odmieniaią; ogulnie zatym uſtanowiono, ażeby odtąd żaden z namienionych emigrantow, maiący dozwolenie bawienia ſię w Pruſiech Południowych bądź to u obywatela na wsi, lub w mieście, mieysca swego bez otrzymania wyraźnego od Zwierzchności na to zezwolenia nie odmieniał, ponieważ w przeciwnym przypadku z kraiu exmittowany zoſtanie.— *Dan w Warszawie dnia 27. Wrześniv 1798. Roku.*

Wſzyſtkim muzyki amatorom i amatorkom, uczącym ſię na Klawikorcie, lub na tym inſtrumencie wydoſkonalić ſię chcącym, podaię niżey wyrażony do wiadomości: że zamyślam do druku podać dzieło nowo, pod tytułem: *Zasady i prawidła praktyczney muzyki na Klawikorcie; czyli nauka grania i wydoſkonalenia ſię na tym inſtrumencie; wſzędzie potrzebnemi obiaśniona przykładami.* To dzieło przez iednego z praktycznych muzykow, w celu przyſłużenia ſię publiczności i na żądanie wielu osob napisane, zawiera wſzyſtkie fundamenta i reguły muzyki Klawikortowey, z naylepszych w innych ięzykach pisanych dzieł pilnie zebrane, i łatwym do poięcia ſposobem wyłuszczone.— Gdy do tych czas w Polſkim ięzyku żadnego w tey materyi pisma nie mamy; ſpodziewam ſię, iż tym chętniey od Publiczności ta użyteczna kſiążka przyięta zoſtanie; bo przekonany ieſtem, iż każdy uczący ſię na Klawikorcie znaydzie w niey ułatwienie w wſzelkich w muzyce klawikortowey zachodzących trudnościach i ſposobow dobrego grania — osobliwie w niedoſtatku doſkonałego nauczyciela. Gdy zaś wydawanie tego dzieła — osobliwie dla znaczney w nim znayduiącey ſię liczby przykładow notowych — znacznego wydatku wyciąga; trzeba mi tedy zapewnić ſobie odbyt na pewną liczbę exemplarzy: proponuię więc dla większego ułatwienia onegoż, prenumeratę Zł: Pol: 12. na ieden exemplarz, ktora aż do końca Grudnia roku tego przyimowana będzie.— Wſzyſtkie exemplarze na pięknym białym papierze — na ſzarym drukować nie lubię — wydrukowane będą. — Prenumerować można: tu we Lwowie w moiey kſięgarni, — w Warszawie u JP. Fryderyka Pfaffa; — w Krakowie u JP. Grebla i u JP. Maya; — w Poznaniu u JP. Dekiera; — w Lublinie u W. JX. Prefekta Typ: JXX. Trynitarzow.— *We Lwowie dnia 2. Października 1798.*

Karol Boguſław Pfaff, Bibliopola Akad:

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze. — Exemplarz groszy 20.